

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์
ของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
Factors Affecting Behaviors in Wearing Helmet of Undergraduate Students
in Prince of Songkla University (Hat-Yai Campus)

ธมภคมน อุปถัมภ์

Thamaphakamon Oupatham

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering in Industrial Management
Prince of Songkla University

2556

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์
ของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
Factors Affecting Behaviors in Wearing Helmet of Undergraduate Students
in Prince of Songkla University (Hat-Yai Campus)

ธมภคมน อุปถัมภ์

Thamaphakamon Oupatham

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering in Industrial Management
Prince of Songkla University

2556

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการสวมหมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์
 ของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
 ผู้เขียน นางสาวธมลภคน อุปลัมภ์
 สาขาวิชา การจัดการอุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. กลางเดือน โพนนา)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธเนศ รัตน์วิไล)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กลางเดือน โพนนา)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องุ่น สังขพงศ์)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องุ่น สังขพงศ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์
ของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ผู้เขียน นางสาวธมภคมน อุปลัมภ์
สาขาวิชา การจัดการอุตสาหกรรม
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสังเกต กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 391 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 41.69 เป็นเพศหญิงร้อยละ 61.89 อายุมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 68.29 คณะวิศวกรรมศาสตร์ร้อยละ 17.90 และมีการขับขี่โดยใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะประจำร้อยละ 76.98 มีประสบการณ์ในการขับขี่มากกว่า 4 ปี ร้อยละ 60.36 ไม่เคยประสบอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ร้อยละ 66.50 และสวมหมวกนิรภัยขณะเกิดอุบัติเหตุร้อยละ 59.54 กลุ่มตัวอย่างคณะพยาบาลศาสตร์มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับหมวกนิรภัยและกฎหมายหมวกนิรภัยสูงกว่าทุกคณะ กลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 3 และคณะเภสัชศาสตร์มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับการสวมหมวกนิรภัยและการบังคับใช้กฎหมายการสวมหมวกนิรภัยสูงที่สุด ผลการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยพบว่าเพศชายมีคะแนนพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยสูงกว่าเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างคณะเศรษฐศาสตร์มีคะแนนพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยสูงที่สุดในขณะที่คณะศิลปศาสตร์มีคะแนนพฤติกรรมน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะในการขับขี่ประจำมีคะแนนพฤติกรรมสูงกว่าที่ไม่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะประจำ กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการขับขี่ 4 ปีขึ้นไปมีคะแนนพฤติกรรมสูงที่สุด ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้นกิจกรรมที่เสนอแนะให้ทางมหาวิทยาลัยทำลำดับแรกคือกิจกรรมส่งเสริมความรู้โดยการแจกแผ่นพับความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้หมวกนิรภัยและกฎหมายการออกกฎระเบียบบังคับและการเพิ่มจุดตรวจจับภายในมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นควรเพิ่มกิจกรรมการส่งเสริมทัศนคติในการสวมหมวกนิรภัยโดยให้นักศึกษาจัดนิทรรศการผลเสียจากการไม่สวมหมวกนิรภัยและการจัดกิจกรรมเล่าสู่กันฟังถึงอันตรายจากการไม่สวมหมวกนิรภัยโดยให้ผู้ที่เคยเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่เป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์

Minor Thesis Title Factors Affecting Behaviors in Wearing Helmet of Undergraduate Students in Prince of Songkla University (Hat-Yai Campus)
Author Thamaphakamon Oupatham
Major Program Industrial Management
Adademic Year 2012

ABSTRACT

The main objective of this research was to investigate factors affecting behaviors in wearing helmet of students in Prince of Songkla University (Hat-Yai campus). Sample size of this study was 391 undergraduate students. The questionnaire and observation were used as tools for data collection. Descriptive statistics and Pearson's product moment correlation coefficient were used for data analysis. The results showed that most of students were sophomore (41.69%), female (61.89%), age over 20 years (68.29%), and in Faculty of Engineering (17.90%). Approximately 76.98% of students had regularly used motorcycle for their transportation and 60.36% had experience in driving more than 4 years. It was found that 66.50% of students had no accident related to motorcycle driving. Majority of students (59.54%) were wearing helmet while driving. The nurse students had the highest score in knowledge about wearing helmet and related laws. The results also revealed that the third year students and pharmaceutical students had the highest score in attitude comparing to others. After the analysis of behavior, it was found that male had higher score in behavior on wearing helmet than female. The economics students had the highest score in behavior on wearing helmet whereas the students in the faculty of Fine of arts had the lowest score. The students who used motorcycle regularly had higher score in behavior than the students who rarely used. The students with more than 4-year experience in driving had highest score in behavior. The results of statistical analysis showed that knowledge and attitude had positive relationship with behavior in wearing helmet while driving ($p < 0.05$). Knowledge had positive relationship with attitude ($p < 0.05$). From the results of this study, it was recommended that in Hat-Yai Campus, several activities should be used in order to increase knowledge and behavior of the students such as leaflet distribution, restriction of rule and regulation about using helmet, and increase number of checkpoints in the university. Some activities that could benefit on increase of positive attitude were also recommended such as introduction of helmet wearing campaign, exhibition display on accidents related to transportation by motorcycle, experience sharing on accidents among the students, and etc.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความอนุเคราะห์จากผู้เกี่ยวข้องหลายท่านผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งท่านแรกคืออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กลางเดือน โพชนา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะ และช่วยเหลือในการแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธเนศ รัตนวิไล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อ่องุ่น สังขพงศ์ ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้ในการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรในการติดต่อประสานงานและเป็นกำลังใจตลอด และขอขอบคุณพันตำรวจโทมานพ เดชเชียร พันตำรวจโทศักดิ์ชัย สมานวิวัฒน์ สถานีตำรวจภูธรระโนด และรองศาสตราจารย์อำพร วิริยโกศล ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนที่ให้อกำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง คณะต่างๆของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ คุณพ่อ ที่เคารพรัก และพี่ น้อง ในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้มาโดยตลอด

คุณประโยชน์และคุณความดีที่ได้จากสารนิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครูและอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้วิจัย

ธมภคมน อุปลัมภ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	11
1.4 ขอบเขตการวิจัย	12
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย	12
บทที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ทศนคติ	13
2.2 ความรู้	15
2.3 พฤติกรรม	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
3.3 การเก็บและการรวบรวมข้อมูล	33
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	33
3.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและกรอบแนวคิดในการวิจัย	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4.1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง	36
4.2 ผลการวิเคราะห์ด้านความรู้	38
4.3 ผลการวิเคราะห์ด้านทัศนคติ	40
4.4 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยจากแบบสอบถาม	42
4.5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยจากแบบสังเกต	47
4.6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมจากแบบสอบถามและแบบสังเกต	50
4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย	55
4.8 สรุปผลการวิเคราะห์และอภิปรายผล	63
4.9 การเสนอแนะแนวทางในการรณรงค์การสวมหมวกนิรภัย	70

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	73
5.1 สรุปผลการวิจัย	73
5.2 ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย	83
แบบสอบถาม	84
แบบสังเกตพฤติกรรม	90
ภาคผนวก ข ตารางอ้างอิง	92
ภาคผนวก ค แผนกิจกรรมส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย	94
แผนส่งเสริมความรู้	94
แผนออกกฏระเบียบข้อบังคับในมหาวิทยาลัย	96
แผนจัดกิจกรรมรณรงค์การสวมหมวกนิรภัย	97
ภาคผนวก ง แผ่นพับความรู้	98
ภาคผนวก จ หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือการวิจัย	100
ประวัติผู้วิจัย	103

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
4-1 คุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	36
4-2 คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์	37
4-3 การวิเคราะห์ความรู้เป็นรายข้อ	38
4-4 ระดับความรู้	39
4-5 ระดับทัศนคติเป็นรายข้อ	40
4-6 ระดับทัศนคติ	41
4-7 ระดับพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยจากแบบสอบถาม	42
4-8 ระดับพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยจากแบบสอบถามเป็นรายข้อ	43
4-9 พฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์	46
4-10 พฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของคนโดยสารรถจักรยานยนต์	47
4-11 ระดับพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยจากการสังเกต	48
4-12 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยเป็นรายข้อ	48
4-13 พฤติกรรมจากแบบสอบถามและแบบสังเกตจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	50
4-14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเป็นรายคู่ที่คละต่างกันโดยวิธี LSD (แบบสอบถาม)	52
4-15 พฤติกรรมจากแบบสอบถามและแบบสังเกตจำแนกตามประสบการณ์	52
4-16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่ประสบการณ์ซับซ้อนต่างกันโดยวิธี LSD	54
4-17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่มีประสบการณ์เกิดอุบัติเหตุต่างกัน โดยวิธีLSD (แบบสังเกต)	54
4-18 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสังเกต	55
4-19 ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	55
4-20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เป็นรายคู่ที่คละต่างกันโดยวิธี LSD	57
4-21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่มีชั้นปีการศึกษาต่างกันโดยวิธี LSD	57
4-22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่มีคละต่างกันโดยวิธี LSD	58
4-23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเป็นรายคู่ที่คละต่างกันโดยวิธี LSD	59
4-24 ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์	59
4-25 ตารางสรุปผลการวิจัย	61
4-26 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของความรู้ทัศนคติกับพฤติกรรม	61
4-27 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	62
4-28 สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย	66
4-29 แผนกิจกรรมส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย	72
ข-1 จำนวนและร้อยละประสบการณ์ประสบอุบัติเหตุกับการสวมหมวกนิรภัย	92
ข-2 ระดับพฤติกรรมจากแบบสอบถามเป็นรายข้อ	92

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1-1 สถิติอุบัติเหตุช่วงสงกรานต์วันที่ 11-16 เมษายน พ.ศ. 2554 ตามช่วงอายุ	3
2-1 ประเภทหมวกนิรภัย	18
3-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	35